

Föreläsningssanteckningar i Socialpsykologi från 2003 om grupper med mera

Vad är en grupp?

Myers definition: (a) minst 2 personer och (b) interaktion, en känsla av samhörighet.

Social facilitation - socialt främjande/underlättande. Närvaro av andra stärker en dominant (dock inlörd) respons. Om man gör något nytt kan det istället leda till att man misslyckas. Den dominanta responsen förstärktes eftersom den inte blivit inlörd. Dubbel "betydelse"!

Varför påverkas vi av andra?

Arousalnivån ökar, känslorna stärks, vi är mer benägna att ta efter andras beteende.

Varför höjs arousalnivån?

En förklaring är "mere presence effect". Alltid aktiverad och beredd att agera i närhet av andra. Evaluation apprehension, orolighet för hur andra ska uppfatta och värdera (se stereotyper). Om andra inte ser eller lägger märke till oss ökar inte prestationen.

Distaktionsmoment - när vi fokuserar på flera saker samtidigt uppstår "kognitiv överhettning". Fokus på uppgiften OCH att andra ser en.

Social Loafing - Lata sig, slå dank. Om ansvaret i en grupp är diffust kan somliga minska sin prestation och bli free-riders som drar nytta av andra. Forskning visar att FP som tror sig agera tillsammans med andra FP minskar sin egen insats jämfört med att agera på egen hand.

När andra observerar ens prestation - Social Facilitation

När ens egna prestation försvinner i gruppen - Social Loafing

Hur kan man minska Social Loafing?

Utmanande och intressanta uppgifter. Grupp bestående av vänner eller personer som vill skapa relationer med de andra i gruppen eller om man som individ värdesätter gruppen och ens medlemskap i den. Kulturskillnader jfr. kollektivism/individualism.

Deindividuation

Individen förlorar sin särprägel, känslan av att vara del i något större t.ex. en konsert, fotbollsmatch (vi skriker inte åt domaren om vi står själva på läktaren). Spärrarna släpper. Man tappar Self Awareness, uppmärksamheten om sin egen existens i någon situation.

Förklaringar? - Gruppens storlek, mycket stora grupper (demonstrationer t.ex.). Påverkan av alkohol och droger (leder till minskad Self Awareness). Man är väldigt känslig för distaktionsmoment och om någon tar kommandot är det lätt att man följer "ledaren". (Jfr. Nazismens stormöten. sång, dans, uppbyggande av känsla)

Grupppolarisation

En grupp tenderar att dra åt ett extremt (inte samhällsfarligt utan åt den ena "sidan") håll. Om man börjar på 50% presenterar man sig senare på 80% (luddigt exempel).

Group Think (grupptänkande, väldigt vanligt i samhället idag)

En grupps strävan efter samstämmighet, kan leda till orealistiska beslut. kan uppstå då gruppen är tajt och jobbar mot samma mål. En illusion av osårbarhet skapas och man söker argument som försvarar ens egen ståndpunkt istället för att omvärdera, Jfr. konformitet. Kan motverkas genom att tillsätta en "djävulens advokat", en extern observatör som kan se gruppens arbete utifrån.

Fördomar och diskriminering

Vad är en fördom? Varför uppstår dem? Sociala orsaker? Känslomässiga orsaker? Kognitiva orsaker? *Prejudice - a negative prejudgment of a group and its' individual members.*

Diskriminering - negativt beteende mot grupp eller enskild. Sexism/Rasism.

Rasism - Håller den på att försvinna? 1922 - Rasbiologiska institutet i Sverige, skallmätning.

Dual Attitude System - Att ha en medveten och en automatisk attityd.

Könsstereotyper och Sexism

Vem är ledaren? Exempel om "runt bordet-experimentet"; Fördel person på kortändan och män bland kvinnor. Medias roll - vilka grupper exponeras. Svarta i USA: Cops versus Cosby's
Varför fördomar? Sociala orsaker, levnadsförhållanden osv. Olika status, högstatusmänniskors tendens att legitimera sitt förtryck, attityden anpassas efter beteendet.

Social Identity - vi och dem - ingroup och outgroup

Självuppfyllande profetia, (elevers goda förutsättningar gör läraren mer aktiv i interaktion med dessa barn och främjar deras utveckling). Man talar hellre med snygga människor osv. Bart Simpson-effect. Uppväxtnormer. Känslomässiga orsaker. Displaced aggression, Frustration (hinder mot målet) leder till sökande efter syndabock. Konkurrens om knappa resurser.

Realistic Conflict Theory

Kristider ökar fördomarna. Strävan efter högre status (förtrycka andra för att bibehålla).

Authoritarian Personlighet - Stor tendens att ha fördommar, ser ner på svaghet, värderar lydnad, hårda straff. osv. Kognitiva Orsaker

Kategorisering (outgroup homogeneity effect = uppfattning att alla i andra grupper är lika varandra, medan ens egen grupp är mer nyanserad). Experiment: FP med fördomar tar längre tid på sig att kategorisera uppgift av bestämd ras.

Fundamental Attribution Error kommer igen här.

Diskussion: Tron på att alla stirrar på en, egenskapad känsla. Forskning: Ritande av tatuering, sen borttagande utan FP's vetskap. FP tyckte att andra stirrade fast tatueringen var borta.

Ett sätt (förutom ökad integration) att motverka fördomar: Equal Status Contact: Olika raser möts men inte på samma statusnivå (Ex USA svart skoputsare, vit affärsman).

Föreläsningssanteckningar från www.psychologysweden.

Dokumentet skapat den 7 juni 2004

Författare: Björn Sennbrink, Örebro